

DE VLAAMSE MINISTER VAN BEGROTING, FINANCIËN EN ENERGIE
EN DE VLAAMSE MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW

BISNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2011 tot uitvoering van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de diepe ondergrond en tot wijziging van diverse besluiten, wat betreft de waarborgregeling voor het opsporen en winnen van aardwarmte in de diepe ondergrond

- Principiële goedkeuring
met het oog op adviesvraag aan de SERV en de MiNa-raad

1. INHOUDELIJK

1.1. Situering

Via het op 10 november 2017 voor de tweede maal principiële goedgekeurde ontwerp van decreet wordt een afdeling IV toegevoegd aan hoofdstuk III/1 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de diepe ondergrond. Daarmee wordt een rechtsgrond voorzien die de Vlaamse Regering in staat stelt om een gewestwaarborg te verlenen aan aardwarmteprojecten in de diepe ondergrond. Door op die manier het korte termijn geologisch risico af te dekken, beoogt het decreet een gunstig investeringsklimaat te creëren om het potentieel aan diepe aardwarmte in Vlaanderen aan te boren. Er bestaat immers geen private verzekeringsmarkt die een substantieel kostenrisico van een misboring als gevolg van de lokale geologische reservoir eigenschappen dekt. Decretaal is het toepassingsgebied van de gewestwaarborg afgebakend: hierbij is verduidelijkt dat enkel houders van een opsporings- of winningsvergunning een aanvraag voor een gewestwaarborg kunnen indienen. Wat betreft de toegelaten steunintensiteit is bepaald dat de geboden steun de maximale steunpercentages van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening (AGVV) niet mag overtreffen. Daarnaast is bepaald dat de ontvanger van de waarborg voorafgaandelijk steeds een premie dient te betalen, uitgedrukt als een bepaald percentage van het maximale uitkeringsbedrag.

Met voorliggend ontwerp van besluit wordt deze decretale basis verder uitgewerkt, door middel van een wijziging van het besluit van 15 juli 2011 tot uitvoering van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de diepe ondergrond en tot wijziging van diverse besluiten, wat betreft de waarborgregeling voor het opsporen en winnen van aardwarmte in de diepe ondergrond. Hierbij wordt, overeenkomstig artikel 63/25/4 van het decreet, gefocust op de regels voor de aanvraagprocedure, de maximale steunintensiteit, het premiepercentage, de in aanmerking komende kosten, de implementatietermijn en termijn voor vaststelling van het risico en de wijze waarop de steun kan worden teruggevorderd.

Via de uitwerking van deze regels wordt enerzijds verzekerd dat de waarborg voldoende risico dekkend is voor de aanvragers, door onder meer een realistische inschatting van de in aanmerking komende kosten toe te laten. Anderzijds wordt er op toegezien dat het risico voor de Vlaamse Regering als borgsteller beperkt blijft. Zo is er een premie vereist van de aanvrager, komt er slechts 85 % van de kosten in aanmerking voor de waarborg en is er een absoluut maximaal gewaarborgd bedrag vastgesteld. Daarnaast dient de aanvrager tevens op grond van een onderbouwd rapport aan te tonen dat er 90% kans is op daadwerkelijke realisatie van het verwachte vermogen.

1.2. Samenvatting

Het ontwerpbesluit is rechtstreeks geïnspireerd door en geënt op het Nederlandse wettelijk kader.¹ Het algemene principe van het ontwerp van besluit bestaat eruit dat een financiële waarborg wordt uitbetaald aan investeerders indien het gerealiseerde vermogen van een aardwarmteproject lager uitvalt dan het verwachte vermogen. De regeling dekt alleen het geologisch risico dat samenhangt met de werkelijke waarde van specifieke aquifer-parameters. Het risico op bijvoorbeeld technische complicaties tijdens het boren, het meeproduceren van olie of gas, of het risico op seismiciteit zijn niet verzekerd. Om beroep te doen op de waarborgregeling, dient het project onder het toepassingsgebied te vallen, en dient de aanvrager een premie te betalen van 7 % van het gewaarborgd bedrag.

Investeerders die gebruik wensen te maken van de waarborgregeling, dienen voorafgaand aan de start van het diepe aardwarmteproject de aanvraag te laten valideren. Een aanvraag bestaat uit een aanvraagformulier en de volgende bijlagen: een geologisch onderzoek, een projectplan en een begroting. Concreet moet de aanvrager voor de geologische beoordeling op een vastgelegde wijze een P90-vermogenswaarde berekenen. Hij moet aantonen dat deze waarde berust op de huidige geologische inzichten en dat deze correct vertaald worden in de ter beschikking gestelde software DoubletCalc. Het departement Omgeving evalueert het Geologisch Onderzoek en verifieert dus of de opgegeven P90-waarde, het “verwacht vermogen”, aannemelijk is. Na het uitvoeren van de boring(en) en de puttest(en) wordt nagegaan of het redelijkerwijs verwacht vermogen ook effectief gerealiseerd wordt. Hoewel elk project een P90-waarde moet opgeven is het geologisch risico toch niet even groot voor elk project. Dat komt omdat sommige delen van de diepe ondergrond minder verkend zijn of omdat er bijvoorbeeld geen gegevens over stromingseigenschappen bekend zijn. De expert review bij “het in redelijkheid te verwachten vermogen op de doellocatie” is hierbij cruciaal.

Voor deze steunregeling wordt beroep gedaan op artikel 41 van de AGVV. Geothermische energie wordt door de AGVV immers beschouwd als een “hernieuwbare energiebron”. Dat betekent wel dat, abstractie makende van de mogelijkheid van 100% steun bij concurrerende biedprocedures, de steunintensiteit conform artikel 41, (7) AGVV beperkt moet zijn tot 45 % van de additionele kosten ten opzichte van een vergelijkbare, minder milieuvriendelijk alternatieve technologie of 30 % van de investeringskost als een vergelijking niet mogelijk is. De voormelde steunintensiteit kan met 20 procentpunten worden verhoogd voor steun aan kleine ondernemingen en met 10 procentpunten voor steun aan middelgrote ondernemingen.

Zoals in de Nederlandse regeling, is het eigenlijke staatssteunelement van deze regeling gelegen in de ‘economische waarde’ van de dekking van het boorrisico. De steun is het verschil tussen op grond van deze steunregeling gevraagde premie en een marktconforme premie voor een particuliere verzekering in het geval er een markt zou zijn. Uitgaande van de Nederlandse inschattingen, is de marktpremie maximaal 10,9%. Aangezien voor voorliggende steunregeling 7% premie wordt gevraagd, is het verschil met de marktpremie in de regel 3,9% van het maximale subsidiebedrag.

---

¹ Terug te vinden op: http://wetten.overheid.nl/BWBR0035474/2017-04-01#Hoofdstuk4_Titeldeel4.3_Artikel4.3.5, en gewijzigd als volgt: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2017-21848.html>.

Als de steun er toe leidt dat voor een bepaald project, rekening houdend met eventuele andere subsidies, de plafonds uit artikel 41 van de AGVV worden overschreden, dan wordt de waarborg aangepast.

2. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Artikel 1

Dit artikel legt de definities vast.

Artikel 2

Dit artikel voegt bijkomend een afdeling 9 in het gewijzigde besluit van 15 juli 2011, met de volgende onderafdelingen.

“Onderafdeling 1. Algemene bepalingen”

Door artikel 14/39/1 van het ontwerp worden de in aanmerking komende kosten afgebakend, waarbij verduidelijkt wordt dat kosten die gesubsidieerd zijn door een publieke entiteit niet in aanmerking komen voor de waarborg.

Artikel 14/39/2 stelt het maximaal gewaarborgd bedrag per project vast op 85 % van de in aanmerking komende kosten, waarbij de waarborg maximaal 18.700.000 € bedraagt. Daarnaast is bepaald dat de uitgekeerde waarborg zodanig verminderd wordt dat de som van de waarborg, eventuele andere waarborgen en subsidies niet meer dan 95 % van de gerealiseerde in aanmerking komende kosten bedraagt. Op die manier wordt verzekerd dat de aanvrager zelf ten minste 5 % van het risico draagt.

“Onderafdeling 2. De voorwaarden voor toekenning van de waarborg”

Artikel 14/39/3 stelt de te betalen premie vast op 7 % van het maximaal gewaarborgd bedrag per project.

Artikel 14/39/5 legt vervolgens volgende voorwaarden vast voor de aanvraag van een waarborg:

Houder van een opsporings-of winningsvergunning: zoals decretaal reeds verankerd dient elke aanvrager van een gewestwaarborg te beschikken over een opsporings-of winningsvergunning diepe aardwarmte. Gezien deze vergunning nodig is om een boring uit te voeren is dit een evidente voorwaarde. Aangezien deze vergunning slechts verleend wordt indien voldaan wordt aan de vergunningscriteria als uitgewerkt in de artikelen 63/5 en 63/6 van het decreet, houdt dit in dat elke aanvrager van een waarborg al een gedegen beoordelingsprocedure heeft doorlopen.

P 90 kans op realisatie verwacht thermisch vermogen: de geschatte kans op het realiseren van het verwachte vermogen moet minstens 90% bedragen. Op die manier wordt verzekerd dat het risico voor de Vlaams Regering als borgsteller beperkt blijft. Om dit aan te tonen, dient elke aanvrager van een waarborgstelling een locatie-specifiek geologisch onderzoek toe te voegen, opgesteld door een ISO 9001 gecertificeerde onderneming. Om een gelijke beoordeling toe te laten tussen verschillende projecten, dient het vermogen bepaald te worden aan de hand van een modelleringstool die ter beschikking wordt gesteld door het departement Omgeving.

Verwachte P90 (thermisch) vermogen bedraagt minstens 2 MWth voor projecten dieper dan -1500 m TAW: aangezien het geologisch risico en de investeringskosten vooral voor grote projecten aanzienlijk is, kunnen enkel projecten met een verwacht P90 (thermisch) vermogen van minimaal 2 MWth beroep doen op de garantieregeling. Op die manier wordt de waarborgregeling opengesteld voor de projecten die het meeste risico ondervinden en wordt de regeling doeltreffend ingezet.

Verwachte P90 (thermisch) vermogen bedraagt minstens 0,5 MWth voor projecten tussen -500 m en -1500 m TAW: aangezien voor diepe aardwarmteprojecten in het interval tussen -500 en -1500m TAW voor doubletten een typisch vermogensbereik verwacht wordt tussen 0,6 – 3,0 MW per doublet halen, wordt verwacht dat bijna alle projecten in aanmerking komen voor deze waarborgregeling. Op die manier kunnen ook kleinere minder diepe projecten, die echter een groter potentieel voor geothermie in combinatie met hoge temperatuuropslag hebben, ook in aanmerking komen voor de waarborgregeling.

Gesloten aardwarmtesysteem of KWO-systeem: Bij gesloten aardwarmtesystemen wordt er maar met één put gewerkt en is er geen directe verbinding met het grondwater. Alhoewel bij gesloten systemen de thermische efficiëntie ook beïnvloed wordt door de aanwezigheid van stromend grondwater, is er in principe geen sprake van een geologisch risico. KWO-systemen (koude-warmteopslag) zijn beperkt qua diepte omdat het aspect koude verloren gaat met toenemende diepte. Hierdoor vinden KWO-systemen gewoonlijk niet plaats in de diepe ondergrond (dieper dan -500 m TAW). Ook voor KWO-systemen is het geologisch risico relatief laag in vergelijking met de hoger vermelde (open) diepe aardwarmtesystemen. Omwille van het lage geologisch risico, in combinatie met het relatief geringe thermische vermogen en de relatief geringe investeringskost, is er voor gekozen gesloten aardwarmtesystemen en KWO-systemen uit te sluiten voor de waarborgregeling.

“Onderafdeling 3. Aanvraagprocedure”

Artikel 14/39/6 van het ontwerp bepaalt de algemene voorwaarde dat het project waarvoor een waarborg aangevraagd wordt gelegen is in het Vlaams Gewest.

De artikelen 14/39/7, 14/39/8 en 14/39/9 bepalen de gegevens die toegevoegd moeten worden aan een aanvraag voor een waarborg. Deze aanvraag wordt ingediend bij het departement Omgeving, dat instaat voor de implementatie van het Decreet Diepe Ondergrond en ook instaat voor de beoordeling van aanvragen voor opsporings-en winningsvergunningen diepe aardwarmte.

De artikelen 14/39/10 tot en met 14/39/13 leggen de procedure vast voor de behandeling van de aanvraag. Hierbij wordt na 15 dagen over de volledigheid beslist door het departement Omgeving. Indien er stukken ontbreken kan de aanvrager gedurende maximaal zestig dagen bijkomende stukken bezorgen. Zestig dagen na ontvangst van de volledige aanvraag stelt het departement een advies op voor de minister bevoegd voor het energiebeleid en de minister bevoegd voor natuurlijke rijkdommen. Gezien de beoordeling van de aanvraag een diepgaande kennis vereist van de geologische modellering, wordt in het artikel de mogelijkheid geboden om beroep te doen op externe deskundigen. Vervolgens zullen de ministers binnen de 90 dagen na ontvangst van de aanvraag een beslissing opstellen, waarvan de aanvrager op de hoogte wordt gebracht. Hierbij dient de aanvrager binnen 15 dagen na de ministeriële beslissing de premie te betalen.

“Onderafdeling 4. Toekennen van de waarborg”

De artikelen 14/39/14 tot en met 14/39/17 bepalen in welk geval en in welke mate het gewaarborgd bedrag effectief toegekend wordt aan de waarborghouder. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen een waarborg verstrekt voor de boring van een eerste put of van een tweede put van een doublet.

In geval de eerste boring van een project meer dan 75 % van het verwachte vermogen realiseert, wordt vereist dat er een tweede boring volgt om aanspraak te maken op de verstrekking van de waarborg. Als de eerste boring van een doublet minder dan 50 % van het verwachte vermogen realiseert, wordt een stopuitkering verleend overeenkomstig artikel 14/39/16 en wordt er geen

verdere waarborg verleend voor een tweede boring. Bij de stopuitkering wordt ook rekening gehouden met de restwaarde van de put na alternatief werkzaamheden.

In geval de waarborg wordt verleend voor een doublet of voor een tweede put van een doublet, wordt de waarborg verstrekt a rato van de verhouding tussen het gerealiseerd vermogen en het verwachte vermogen.

Indien het gerealiseerd vermogen het verwachte vermogen overstijgt wordt er geen waarborg verstrekt.

“Onderafdeling 5. Implementatie en informatieplicht”

Artikelen 14/39/18 tot en met 14/39/21 bepalen de wijze waarop de waarborgontvanger na goedkeuring van de waarborgaanvraag het project verder zet. Hierbij wordt bepaald dat binnen de twaalf maanden na goedkeuring van de aanvraag het project aangevat wordt, éénmaal verlengbaar op vraag van de aanvrager. Op deze manier wordt een ongebruikte langdurige borgstelling door het Vlaams Gewest vermeden.

Nadat de puttesten zijn uitgevoerd verstrekt de waarborgontvanger de resultaten hiervan aan het departement. De resultaten hiervan worden openbaar gemaakt door publicatie op de website van het departement. Het project wordt voltooid uiterlijk twaalf maanden na de start van het project. In geval van verbeter- of alternatiefwerkzaamheden wordt deze termijn verlengd met twaalf maanden. Daarnaast is het bij het boren van een doublet mogelijk om een gemotiveerd verzoek in te dienen om de termijn omwille van technische redenen te verlengen met twaalf maanden.

Eens het project is afgerond, hetzij na de eerste boring bij een sterk tegenvallend resultaat, hetzij na de tweede boring, hetzij na eventuele verbeter- of alternatiefwerkzaamheden, dient de aanvrager een aanvraag tot vaststelling in bij het departement Omgeving. Het departement beoordeelt de aanvraag tot vaststelling en adviseert de ministers bevoegd voor het energiebeleid en natuurlijke rijkdommen inzake de waarde van de relevante parameters voor de vaststelling van de uit te keren waarborg.

“Onderafdeling 6. Controle”

Artikel 14/39/22 verduidelijkt dat het departement Omgeving instaat voor de effectieve steuntoekenning en –uitbetaling als aan de voorwaarden uit dit besluit voldaan is.

“Onderafdeling 7. Terugvordering”

In artikel 14/39/23 worden de verschillende gevallen opgesomd waarbij de waarborg kan teruggevorderd worden.

“Onderafdeling 8. Criteria, richtlijnen en modellen”

Artikel 14/39/24 verduidelijkt dat de Vlaamse ministers, bevoegd voor het energiebeleid en de natuurlijke rijkdommen, bijkomende criteria, richtlijnen en modellen zullen opstellen die gebruikt dienen te worden voor het geologisch Onderzoek, de puttetrapportage, het projectplan en het eindrapport.

Artikel 3

Dit artikel geeft aan dat het ontwerp besluit gelijktijdig in werking treedt met de decretale bepaling.

Artikel 4

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Het voorstel betreft de invulling van het decretaal kader geschapen door de waarborgregeling voor het opsporen en winnen van aardwarmte in de diepe ondergrond. Als dusdanig is er geen bijkomend budgettair effect te verwachten van dit BVR.

De aanvrager van een waarborg betaalt een premie van 7%.

De waarborg bedraagt maximaal 18.700.000 euro per onderneming per investeringsproject.

Het maximale jaarlijkse plafond aan waarborgen dat verleend kan worden zal worden opgenomen in het uitgavendecreet.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Het voorstel heeft geen weerslag op gebied de lokale besturen.

5 WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Het voorontwerp van besluit heeft kan opgevangen worden binnen de bestaande personeelsinzet van het departement omgeving en heeft hierdoor geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten van de Vlaamse Gemeenschap, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

6. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

Het bijgaande ontwerpbesluit werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2017/458.

7. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2011 tot uitvoering van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de diepe ondergrond en tot wijziging van diverse besluiten, wat betreft de waarborgregeling voor het opsporen en winnen van aardwarmte in de diepe ondergrond, dat gaat als bijlage 1;

2° de Vlaamse ministers, bevoegd voor het energiebeleid en de natuurlijke rijkdommen:

2.1. te gelasten over voornoemd ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van de SERV en de MiNa-raad met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen;

2.2. te machtigen te beoordelen of voornoemde adviezen aanleiding kunnen geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst,

2.3. te gelasten over voornoemd ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van de Raad van State als de Vlaamse ministers oordelen dat voornoemde adviezen geen aanleiding geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst.

Bart TOMMELEIN
Viceminister-president van de Vlaamse Regering
Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie

Joke SCHAUVLIEGE
De Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw

Bijlagen:

- het principieel goed te keuren ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering;
- het advies van de Inspectie van Financiën
- het begrotingsakkoord